

Baba Basra Sources 54

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף ל עמוד ב

מתני'. וכולן שהיו בהן קדושין או גרושין בספק, הרי אלו הצרות חולצות ולא מתייבמות. כיצד ספק קדושין? זרק לה קדושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה - זהו ספק קדושין. ספק גרושין? כתב בכתב ידו ואין עליו עדים, יש עליו עדים ואין בו זמן, יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד - זהו ספק גרושין.

גמ'. ואילו בגרושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה לא קתני, מאי טעמא? אמר רבה: אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת, ומספק אתה בא לאוסרה, אל תאסרנה מספק. אמר ליה אביי: אי הכי, בקדושין נמי נימא: אשה זו בחזקת היתר ליבם עומדת, ומספק אתה בא לאוסרה, אל תאסרנה מספק! התם לחומרא. האי חומרא דאתי לידי קולא הוא, זימנין דאזיל הוא ומקדש לה לאחותה קדושי ודאי, ואי נמי זימנין דאתא אחר ומקדש לה לדידה קדושי ודאי, וכיון דאסר לה מר לצרה לייבומי, אמרי: דקמא קדושין, ודבתרא לאו קדושין!

כיון דקא מצרכת חליצה, מידע ידעי דחומרא בעלמא הוא. א"ה, גירושין נמי ליתני וליצרכה חליצה, ומידע ידעי דחומרא בעלמא הוא! אם אתה אומר חולצת, מתייבמת. הכא נמי, אם אתה אומר חולצת, מתייבמת! ותתייבם, ואין בכך כלום, אחזקה קא קיימא. איתיביה אביי: נפל הבית עליו ועל בת אחיו, ואין ידוע איזה מהם מת ראשון - צרתה חולצת ולא מתייבמת; אמאי? הכא נמי נימא: אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת, ומספק אתה בא לאוסרה, אל תאסרנה מספק! וכי תימא ה"נ לחומרא, חומרא דאתי לידי קולא הוא, שאם אתה אומר חולצת, מתייבמת! גירושין דשכיחי - גזרו בהו רבנן, מפולת דלא שכיחי - לא גזרו בהו רבנן. אי נמי, גירושין דקיימא ערוה דקא מוכח, וצרתה קמצרכת לה חליצה, אמרי: קמו ביה רבנן בגיטא דגיטא מעליא הוא, ואתו לייבומי לצרה, מפולת - מי קמו בהו רבנן במפולת? וגבי גירושין מי לא תנן? והתנן: היתה עומדת ברה"ר, וזרקו לה, קרוב לה - מגורשת, קרוב לו - אינה מגורשת, מחצה על מחצה - מגורשת ואינה מגורשת; ואמרינן: למאי הלכתא? דאי כהן הוא - אסורה ליה, ואי ערוה היא - צרתה בעיא חליצה, ולא אמרינן: שאם אתה אומר חולצת, מתייבמת! הא איתמר עלה, רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו: הכא בשתי כיתי עדים עסקינן, אחת אומרת קרוב לה ואחת אומרת קרוב לו, דהוה ליה ספיקא דאורייתא, ומתניתין דהכא בכת אחת, דה"ל ספיקא דרבנן. וממאי דמתניתין דהכא בכת אחת? דומיא דקדושין, מה קדושין בכת אחת, אף גרושין בכת אחת. וקדושין גופייהו ממאי דבכת אחת? דלמא בב' כיתי עדים! אי בב' כיתי עדים, תתייבם ואין בכך כלום. קיימי עדים וקאמרי קרוב לה, ואת אמרת תתייבם ואין בכך כלום! ותו, בשתי כיתי עדים נמי ספיקא דרבנן היא, דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה אוקמה אחזקה, מידי דהוה אנכסי דבר שטיא, דבר שטיא זבין נכסי, אתו בי תרי ואמרי כשהוא חלים זבין, ואתו בי תרי ואמרו כשהוא שוטה זבין, ואמר רב אשי: אוקי תרי להדי תרי וארעא אוקמא בחזקת בר שטיא! אלא אמר אביי: יגיד עליו ריעו, תנא בקידושין וה"ה לגירושין, תנא בגירושין וה"ה לקידושין.

תוספות מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב

והלכתא כוותי' דרבה בארעא - רבינו שמואל פירש דמספקא ליה כמאן הלכתא וצריך לדחוק ולפרש ולחלק בין ספיקא דתרי ותרי לספיקא דדינא דהא דלא אוקמה בחזקת מרה קמא כמו בנכסי דבר שטיא דאמרי' (כתובות דף כ.). אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי נכסי בחזקת בר שטיא התם הוה תרי ותרי כמאן דליתנהו דמי ואוקמי' ארעא בחזקת מרה קמא אבל הכא דמספקא לן דינא כמאן התם לא שייך כולי האי למימר אוקמה בחזקת מרה קמא ונוציא מיד המוחזק ודוחק הוא

שלטי הגבורים מסכת חולין דף יג עמוד א

ג כתב ריא"ז אם נמצא התולעת תוך הנקב נראה בעיני שהוא טרפה שהרי לא פירש התולעת מן הנקב ולא נעשה הנקב ע"י התולעת כמבואר בקונט' הראיות:

תוספות מסכת ביצה דף כה עמוד א

בחזקת איסור עומדת - פרש"י בחזקת איסור אבר מן החי ולא נהירא דאם כן למה לי עד שיודע במה נשחטה כיון דחזינא שמתה א"כ לא שייך בה איסור אבר מן החי דאיסור אבר מן החי לא שייך אלא מחיים לכן נ"ל דחזקת איסור ר"ל בחזקת שלא נשחטה עד שיודע לך וכו' ומשום איסור שאינה זבוחה דרחמנא אמר תזבח ואכלת שחוט ואכול ובזה ניחא אפילו למ"ד בהמה בחייה לאו לאברים עומדת.

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף טו עמוד א

מעשה בינאי המלך שהלך לכוחלית שבמדבר וכיבש שם ששים כרכים, ובחזרתו היה שמח שמחה גדולה, וקרא לכל חכמי ישראל. אמר להם: אבותינו היו אוכלים מלוחים בזמן שהיו עסוקים בבנין בית המקדש, אף אנו נאכל מלוחים זכר לאבותינו, והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואכלו. והיה שם אחד איש לץ לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו, ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך: ינאי המלך, לבם של פרושים עליך! ומה אעשה? הקם להם בציץ שבין עיניך, הקים להם בציץ שבין עיניו. היה שם זקן אחד ויהודה בן גדידיה שמו, ויאמר יהודה בן גדידיה לינאי המלך: ינאי המלך, רב לך כתר מלכות, הנח כתר כהונה לזרעו של אהרן! שהיו אומרים: אמו נשבת במודיעים, ויבוקש הדבר ולא נמצא; ויבדלו חכמי ישראל בזעם. ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך: ינאי המלך, הדיוט שבישראל כך הוא דינו, ואתה מלך וכהן גדול כך הוא דינך? ומה אעשה? אם אתה שומע לעצתי רומסם. ותורה מה תהא עליה? הרי כרוכה ומונחת בקרן זוית, כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד. אמר רב נחמן בר יצחק: מיד נזרקה בו אפיקורסות, דהוה ליה למימר: תינח תורה שבכתב, תורה שבעל פה מאי? מיד ותוצץ הרעה על ידי אלעזר בן פועירה, ויהרגו כל חכמי ישראל, והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה ליושנה. היכי דמי? אילימא דבי תרי אמרי אישתבאי ובי תרי אמרי לא אישתבאי, מאי חזית דסמכת אהני? סמוך אהני!

רש"י מסכת קידושין דף טו עמוד א

סמוך אהני - דאמרי אישתבאי והיכי קאמר ולא מצאו ואי אמרת אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי איתתא אחזקתה ה"מ אי היא קמן והיתה באה לב"ד להתירה אבל בנה זה הנדון אין לו חזקה דכשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו בפסול.

תוספות מסכת קידושין דף טו עמוד א

מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני - דאישתבאי והיכי קאמר גמרא ולא נמצא הקשה בקונט' אדרבה אוקי תרי בהדי תרי ואוקי אם ינאי בחזקת כשרות כדאמרינן גבי כהן בפרק [האשה שנתארמלה] (כתובות דף כו:): ותירץ ה"מ אי הואי איהי קמן והיתה באה לב"ד להתירה דהתם אית לה חזקה דכשרות אבל בנה זה הנדון לפנינו אין לו חזקת כשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו בפסול שאומרים שאמו נשבת קודם שנולד וא"ת מ"מ תיהני ליה חזקה דאימיה שהיתה בחזקת כשרות דהא אמרינן בפרק קמא דכתובות (דף יג.) לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה וי"ל דלא אמר אוקי תרי בהדי תרי אלא בתרומה דרבנן ותרי ותרי ספיקא דרבנן ובהא לא החמירו אבל ביוחסין דאיכא איסורא דאורייתא החמירו ואסורה היא מדרבנן.